

องค์ความรู้การผลิตผักปลอดภัย

สำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

เพราะการผลิตพืชผักในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มีค่านิยมในการบริโภค มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงมาฉีดพ่น เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคอาจได้รับอันตรายจากสารพิษตกค้างได้

นายปรกรณ์ บังเมฆ หรือที่ทุกคนรู้จักในนาม “หนุ่ย” เด็กหนุ่มที่มีใจรักด้านการเกษตร มาตั้งแต่เล็กๆ เกษตรกรคนเก่งแห่งบ้านโป่งคำ หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เป็นเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการปลูกผัก ตลอดทั้งปี จากการปลูกผักไว้กินเอง จนกลายเป็นการปลูกเชิงธุรกิจ โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มาเป็นการปลูกพืชผัก ทั้งในกลางแจ้ง และในโรงเรือน ซึ่งสามารถปลูกขายได้ทั้งปี จนเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันแพร่หลายในอำเภอสันติสุข

ในพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้ฯกว่า ๘ ไร่ หนุ่ยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ โดยส่วนแรกเป็น การผลิตพืชผักในโรงเรือน ที่มีขนาดกว้าง ๖ x ๓๐ เมตร จำนวน ๒ โรงเรือน แปลงผักนอกโรงเรือน ประมาณ ๔๐ ตารางวา การปลูกผักหวานป่า หม่อนผลสด และองุ่นไร้เมล็ด ประมาณ ๕๐ ตารางวา ส่วนที่เหลือว่างไว้ เพื่อเป็นพื้นที่ป่า สำหรับการอนุรักษ์ พืชพันธุ์ และอาหารป่า ซึ่งการดูแลรักษาพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในดูแลของหนุ่ยทั้งหมด หลังจากที่ดินที่แห่งนี้ ได้รับการจัดตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอสันติสุข เมื่อปี ๒๕๕๘ เกษตรกรผู้หลายคนที่มีความสนใจต่างเข้ามาร่วมกันเรียนรู้ ตลอดจน เยาวชนรุ่นใหม่ ที่ใส่ใจในด้านการเกษตรก็เข้ามาเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้ ฯ แห่งนี้ จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

การทำสวนผักของหนุ่ย เริ่มจากการสำรวจตลาดของพืชผัก ว่าช่วงนี้ในตลาดมีผักอะไร และผักอะไรที่กำลังจะหมด ก็ดำเนินการเพาะผักชนิดนั้น หากสามารถทำได้ โดยผักที่ขายได้ดีและปลูกได้ตลอดทั้งปี คือผักบุ้ง ส่งขายประมาณวันละ ๕ -๑๐ กิโลกรัม ตามออเดอร์ ปลูกผักเฉลี่ยประมาณ ปีละ ๒-๓ รอบ แล้วแต่ชนิดของผัก เช่นผักบุ้งจะปลูกตลอดทั้งปี กระหล่ำปลีปลูกได้ ปีละ ๑ รอบ ส่วนคะน้า ผักกาด สามารถปลูกได้ ปีละ ๒-๓ รอบ เพราะต้องเว้นช่วงที่ชาวบ้านปลูกเยอะด้วย รายได้จากการปลูกผักขายในแต่ละเดือน หนุ่ยจะมีรายได้จากการขายผักเฉลี่ยเดือนละ ๕,๐๐๐- ๖,๐๐๐ บาท /เดือน รายได้จากการขายเห็ดเฉลี่ยเดือนละ ๗,๐๐๐ บาท แล้วแต่ช่วงเวลาเก็บและผลผลิตที่ออก ว่ามากน้อยเพียงใด

การปลูกผักของหนูจะเริ่มการดูแลตั้งแต่การเพาะเมล็ด โดยการกระตุ้นการงอกด้วยน้ำอุ่น ตามด้วยการแช่ในน้ำที่ได้จากการกรองไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันโรคเน่า แล้วปลูกในแปลงที่มีการผสมโดโลไมท์ แล้วใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์รอกันหลุมการดูแลส่วนใหญ่ใช้สารชีวภัณฑ์ ที่หนูทำขึ้นเอง เช่นการใช้ฮอร์โมนถั่วเหลือง และนมสด ฉีดพ่นในแปลงผักเพื่อให้ผักแข็งแรง ผลผลิตกรอบ และบำรุงผล

เทคนิคการทำสวนผักปลอดภัย

๑. การปลูกพืชผสมผสาน ปลูกพืชที่มีกลิ่นแรงสลับลงไปแปลง เพราะพืชที่มีกลิ่นแรง แมลงบางชนิดไม่ชอบ
๒. การปลูกพืชมากกว่า ๑ ชนิด ลงในแปลง เพื่อเป็นการใช้ธาตุในแปลงอย่างคุ้มค่า
๓. ปลูกต้นหอมผักชี ใต้ต้นมะเขือเทศ ช่วยลดการเกิดโรคโคนเน่าได้
๔. ปลูกพืชต่างระดับ ช่วยลดการใช้สารเคมีในแปลง
๕. การปลูกพืชหมุนเวียน เป็นการตัดวงจรชีวิตของแมลง
๖. การใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ ผสมกับปุ๋ยเคมี ช่วยลดต้นทุนในการผลิต โดยสามารถทำเองได้

การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง

๑. แกลบเก่า จำนวน ๒ กระสอบ
๒. ชีวูว จำนวน ๓ กระสอบ
๓. น้ำหมัก จำนวน ๑ ลิตร
๔. ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕ - ๑๕ -๑๕ หรือ ๔๖ - ๐- ๐ จำนวน ๒ กิโลกรัม
๕. โซคอน จำนวน ๒ กิโลกรัม

นำส่วนผสมทั้งหมด มาผสมกัน แล้วหมักไว้ ๑ เดือน ก็สามารถนำมาใช้ได้